

gamla.hbl.fi

"Hur undviker man att sidorna utvecklas till enbart en läcker presentation av kulturens sortiment?"

5-6 minuter

Vad har en dagstidnings kultursida för funktion? Enligt Nils-Börje Stormbom, legendarisk kultureddaktör på Hufvudstadsbladet och senare på Vasabladet, kan kultursidan publicera åsikter som befinner sig långt från tidningens egen linje och som till och med går stick i stäv mot den.

Den fungerar som ett absolut fritt diskussionsforum. Den är en källa för nya idéer och går i täten för utvecklingen.

Stormboms teser kan ses som typiska för det radikala 1960-talet, då Dagens Nyheters kulturchef Olof Lagercrantz ständigt stod i opposition mot sin tidnings officiella linje och då den blivande storkritikern Pekka Tarkka gjorde ungdomsrevolt i konservativa Uusi Suomis spalter.

Uttalandet är också en reminiscens från en tid då mediedebatten var starkt polariserad mellan vänster och höger. I Finland nivellerades medielandskapet och därmed den ideologiska kulturdebatten efter östblockets fall. Arbetarpressen försvagades samtidigt som Uusi Suomi lades ner.

I Svenskfinland förvandlades vänstertidningen Ny Tid så småningom till ett ambitiöst kulturorgan utan något större intresse av att opponera sig mot den borgerliga pressen. I Sverige fortsatte däremot den traditionella vänster-höger-polariseringen på Dagens Nyheters och Svenska Dagbladets kultursidor långt in på 1990-talet för att under 2000-talet plana ut i mera rutinmässig kulturbevakning.

I hela Norden har kultursidorna gått en annan väg än den som 1960-talets kulturradikaler utstakade. Man har allt mer frångått samhälls- och kulturdebatten för evenemangsuppföljning. I och med att många dagstidningar tabloidiserats har formateringskraven blivit allt starkare. Formerna dikterar en strängare styrning och begränsning av innehållet.

Det här är en mekanism som också berör Hufvudstadsbladet. Tidningen har blivit vackrare och välförtjänt prisbelönt för sin grafiska utformning. Men den spontana och subversiva kulturdebatten, de seriösa essäerna och analyserna ryms sällan in i layoutlådorna. Kultursidorna riskerar att bli förutsebara.

Hbl står inför en tidningsreform - varken den första eller den sista i sin historia. Samtidigt står kulturavdelningen inför ett antal ödesfrågor. Hur undviker man att sidorna utvecklas till enbart en läcker presentation av kulturens sortiment? Var hittar man idéerna, innehållet, kommunikationen? Hur argumenterar man för att en rikstidnings kultursida också i ekonomiska kristider behöver kompetenta redaktörer och medarbetare?

Ett svar ges i Joakim Groths pjäs En teaterkritikers död, just nu aktuell på Svenska Teaterns miniscen. Det rör sig inte bara om en intelligent text i ett utmärkt utförande. Bakom skrönan om den psykade regissören som efter en nedgörande recension tar livet av stans ledande teaterkritiker döljer sig alla de passioner som just kritiken - denna ibland missförstådda och nedvärderade genre - kan ge upphov till.

Recensionsverksamheten är kultursidans hårda kärna. Utan sakkunnig kritik riskerar det som finns kvar av det finlandssvenska kulturella samtalet att försvinna. För att trygga en kompetent recensionsverksamhet behövs utbildade fast anställda ämnesredaktörer med ett nätverk av kunniga fria skribenter. I detta nu är Hbl den enda finlandssvenska tidningen som har en kulturavdelning av den typen, men hur länge? Till yttermera visso borde de fria skribenterna honoreras hedervärt, vilket sällan sker i finlandssvenska medier - inte heller i Hbl.

Ett annat svar ligger i den begåvningsreserv och den outnyttjade potential som finns utanför Hbl. Också i recessionstider är det oklokt om de finlandssvenska makthavarna sparar bort unga, kommande förmågor samtidigt som de äldre får signaler om att de inte längre behövs.

I sin egenskap av kulturinstitution har Konstsamfundet naturligtvis mer än affärsmässiga ambitioner för sitt tidningsimperium. Det måste finnas en strategi för hur man når journalistisk kvalitet i alla KSF Medias sinsemellan olika tidningar.

Ett tredje svar är att tidningsmakarna på nytt måste våga tro på innehållets rätt att styra formen. Det rör sig inte längre om kulturradikalismens politiska motsättningar utan om något så självklart som att också tankar bör få ta form och plats.

Det handlar om en återgång till kultursidan som dagstidningens mest innovativa, överraskande och kreativa del.

TUVA KORSTRÖM

tuva.korsstrom@hbl.fi